

»Ber tað ikki til at økja inntøkurnar, fyri at fáa hallið burtur, so er tað tvingandi neyðugt at fremja sparingar«

roknaskapin til munandi betri stýringarumboð. M.a. hevur tað stóran týdning, at tað kann skiljast millum rakstur av stovnum, iløgur og veitingar til fólk og vinnur.

Landskassans

útreiðslur eftir

endamáli 1988—92

Ein samanbering millum árinum frá 1988 til 1992 er sett upp í talvuna niðanfyri. Viðmerkjast skal, at uppsetingini ikki uttan viðari kann samanberast við uppsetingina í figgjárlóguruppskotinum. M.a. eru rentuútreiðslur landskassans her tiknar sum útreiðslur, meðan tær í figgjárlógini verða roknaðar sum negativar inntøkur. Harumframt er býtið nakað øðrvísi enn greinirnar í figgjárlógini.

»Tað er neyðugt at arbeiða miðvíst fyri at fáa betri struktúr í fiskivinnuna, soleiðis at hon lagar seg betur eftir marknaðarkrøvum«

Hóast hesar munir er kortini samsvar millum hesa uppseting og figgjárlógina.

Tað sæst, at inntøkurnar eru vikjandi síðani 1989, fyrst og fremst vegna fall í avgjöldum, men eisini í ávisan mun vegna fall í skattagrundarlagnum.

Ein týðandi orsök til at gjaldsávnaðahallid er minkað so stórliga seinastu tvey árin, eru tær avgjaldshækingarnar, sum vórðu samtyktar í 1989.

Landsstýrið hevur eisini samtykt munandi skatta- og avgjaldslækingar seinastu tvey-trý árin, sum hava virkað til eina økta keypsorku og harav vaksandi innflutning og sostatt versnandi gjaldsajvna. T.d. er skattur á pensiónum avtikið (35 mió. kr.), skrásetingargjaldið á bilum er lækkað (9 mió. kr.), avgjaldið á bensin er lækkað (8 mió. kr.) og innflutningsgjaldið uppá húsatilfar er lækkað (10 mió. kr.).

Útreiðslurnar samanlagt øktust frá 1988 til 89 við 450 mió. kr. Frá 1989

til 90 minkaðu tær við 450 mió. Í 1991 øktust tær aftur við 100 mió. kr. og í 1992 er tað ætlanin, at tær skulu minka við 285 mió. kr.

Henda gongdin er samansett av ymsum broytingum á teim einstøku endamálinum. Tann størsti posturin, almanna-verkið, øktist nógv frá 1988 til 89, men sýnist síðani tá at minka støðugt. Orsøkin til hesa minking er fyrst og fremst minni bygging av sosialum stovnum, men eisini at barnafrádrátturin aftur fór undir skattin. Fyri 1992 ger tað seg galdandi, at roknað verður við at arbeiðsloysisstuðulsskipan kemur í staðin fyri tilikar útgjaldingar eftir forsorgarlógini. Hóast almanna-verkið er størsti høvuds-bólkur á figgjárlógini, er upphæddin tó ikki stór

sammett við tey flestu londini, vit vanligar samanbera okkum við.

Stuðulin til primervinnur, t.e. til fiskivinnu og landbúnað, er sera stórir, eisini sammett við onnur lond. Upphæddirnar eru minkaðar nakað síðani 1989, og í 1992 er ætlanin at minka tær við uml. 200 mió. kr. Henda minking stendst bæði av minking í tí leypandi stuðlinum, og tí at upphægingarstuðulin fellur burtur. Tað er helst bæði rætt og neyðugt, at minka henda stuðul uppáftur meira. Fiskivinnan hevur í dag ov stóran rakstrarkostnað, m.a. vegna tann stuðlaða yvirkapasitetin. Tað er umráðandi at fáa henda yvirkapasitet burtur, so fiskivinnan netto kann kasta meira av sær til samfelagið enn í dag. Eitt størri búskaparligt avkast til samfelagið skapar eisini betri møguleikar fyri aðrar vinnur. Tað er neyðugt at arbeiða miðvíst fyri at fáa betri struktúr í fiskivinnuna, soleiðis at hon lagar seg betri eftir marknaðarkrøvum.

»Tað eigur at vera møguligt at spara ella at økja inntøkurnar hjá samferðslustovnum so sum strandferðsluni, postverkinum og bygðaleiður«

Landskassaroknaskapurin 1988—1990, figgjárlóguruppskotið 1991—1992. Mió. kr.

	1988	1989	1990	1991	1992
Inntøkur					
Inntøkuskattir	1183	1331	1101	1050	1090
Avgjöld	1011	949	801	736	798
Aðrar inntøkur	226	158	115	130	117
Gjöld frá danska statinum	683	730	752	785	789
Inntøkur tilsamans	3103	3168	2769	2701	2794
Útreiðslur					
Vanligar samfelagstænastur	132	146	152	150	134
Verja og vaktartænasta	18	18	18	17	17
Útbúgving	373	425	388	395	399
Heilsuverk	367	417	360	357	376
Almannaverk	765	859	834	802	797
Íbúðarmál og nærumhvøvi	37	48	38	5	14
Mentan, fritíð og átrúnaður	79	102	44	91	79
Orka	1	0	-9	1	1
Primervinnur	479	653	559	548	351
Sekundervinnur	37	10	9	25	58
Samferðsla	538	496	372	377	330
Vinnuliv annars	270	330	207	198	108
Rentur og annað	48	79	153	199	223
Ósundurbýttar útreiðslur				20	14
Útreiðslur tilsamans	3144	3583	3125	3185	2901
Nettóútreiðslur	41	415	356	484	107
Útlán, nýttlán - avdráttir	202	183	34	-12	-23
Lán, avdráttir				31	328
Lántørvur	244	598	390	503	413

Viðmerking:

- 1) Figgjálógini 1991 og uppskotið fyri 1992 eru øðrvísi enn undanfarin ár, tí at landskassagrunnarnir eru avtiknir. Uppgerðin fyri 1988, 89 og 90 er lagað til fyri at verða sambærilig við 91 og 92.
- 2) Tølini fyri 1991 fevna um figgjárlógina og uppskotið til eykafiggjálóg.
- 3) Avlopið hjá Telefonverkinum, Útvarpinum og Postverkinum eru ikki við í talvuni. Hon lýsir sostatt gjaldingarnar, sum fara um landskassan.

»Tað tykist heldur bjartskygt at rokna við inntøkuframgongd í 1992 í mun til 1991«

Stuðulin til sekundervinnur er ikki stórir, men hann veksur í 1992. Hetta stavar í stóran mun frá roknskaparumlegging. Stuðulin til skipasmíðjur,

sum fyrr var mótroknaður í tollinntøkunum, verður nú roknaður sum útreiðsla.

Samferðsla, sum er eitt rættiliga stórt útreiðslu-øki hjá landsstýrinum, er minkað rættiliga nógv síðani 1988. Henda minking er fyrst og fremst farin fram á iløgusíðuni (havnir, vegir og tunnar). Útreiðslur til samferðslustovnar hjá landinum (strandferðsla, bygðaleiðir, postverk) eru tó framvegis rættiliga høgar. Tað eigur at vera møguligt at spara ella at økja inntøkurnar hjá hesum samferðslustovnum.

Vinnuliv annars fevnir m.a. um veðhaldsútleigg. Her eru nýttar sera stórar upphæddir av pengum í nógv ár. Í komandi árum kann tó væntast, at hesar útreiðslur fara at minka og til seinast at falla burtur.

Rentuútreiðslurnar eru vaksandi vegna vaksandi lantøku. Lantøkan er m.a. framd fyri at figgia effektiv veðhald. Í staðin fyri veðhaldsútleigg fáa vit sostatt í ávisan mun hægri rentuútreiðslur.

Vanligar samfelagstænastur (fyrising), utbúgving og heilsuverk eru rakstrartung øki. Sparingar á hesum økjum eru tí ikki lættar at fremja frá einum ári til annað. Ein tillaging av kostnaðarleguni í samfelagnum (heri lønarlag) skuldi eisini komið landinum til góðar, sum sparingar á hesum økjum. Í altjóða sammeting eru hesi øki á einum meðalstöði.

